

Cele lekcji – wymagania ogólne

- pogłębienie rozumienia przyczyn samobójstw;
- prezentacja nauczania Kościoła w kwestii samobójstw;
- wskazanie ścieżek poszukiwania pomocy w trudnych sytuacjach życiowych.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Uczeń:

- po obejrzeniu filmów wymienia przyczyny samobójstw;
- po lekcji wskazuje na wartość wiary w trudnych sytuacjach życiowych;
- utrwała i pogłębia wiedzę na temat nauczania Kościoła w kwestii samobójstwa;
- rozpoznaje, co może doprowadzić do ryzyka samobójstwa;
- wskazuje, gdzie i do kogo można zwrócić się po pomoc w trudnych sytuacjach życiowych.

Wartości

- życie jako wartość i tajemnica;
- odpowiedzialność i troska o osoby słabe psychicznie;
- uwrażliwienie na wartość życia każdego człowieka.

Propozycja realizacji

Wprowadzenie

Metoda – sytuacja problemowa. Nauczyciel włącza dwa filmy mówiące o problemie samobójstw:

- www.youtube.com/watch?v=1e9KjI0ZvmI (dostęp: 23.03.2022);
- www.youtube.com/watch?v=_96_Ck_w_gw (dostęp: 23.03.2022).

Podsumowanie: historie dziewięciu młodych bohaterów filmu, którzy wywodzą się z różnych środowisk, narodowości, grup społeczno-ekonomicznych i religijnych, opowiadają o depresji, lęku, problemach związanych ze zdrowiem psychicznym i bieżących wydarzeniach, które na nich wpływają. W maju 2020 r. Organizacja Narodów Zjednoczonych (ONZ) wydała raport dotyczący związku COVID-19 i zdrowia psychicznego, według którego samobójstwo jest drugą przyczyną śmierci u osób w wieku 15–29 lat. W Polsce w 2020 r. konsultanci telefonu zaufania dla dzieci i młodzieży (116 111) podjęli 747 interwencji w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia, gdzie ok. 90 procent dotyczyło zamiarów lub prób samobójczych, ewentualnie nasilonych myśli samobójczych.

Źródło: <https://pulsmedycyny.pl/pandemia-covid-19-niezbedne-sa-inwestycje-na-rzecz-zdrowia-psychicznego-raport-onz-991229> (dostęp: 22.03.2022).

Rozwinięcie tematu

Metoda – burza mózgów. Nauczyciel zapisuje na tablicy hasło: PRZYCZYNY SAMOBÓJSTW i prosi uczniów o ich określenie. Propozycje uczniów zapisuje na tablicy.

Podsumowanie: przyczyny czynów samobójczych to poczucie osamotnienia, brak wsparcia ze strony najbliższej rodziny, doświadczenie traumatycznego wydarzenia (np. przeżycie wypadku czy gwałtu), obniżona samoocena, utrata rodzica albo innej bliskiej osoby, niski status socjoekonomiczny.

Metoda – wędrujące kartki. Nauczyciel dzieli uczniów na pięć grup. Na środku sali umieszcza pięć tekstów dotyczących nauczania Kościoła w kwestii samobójstw (załącznik 1). Pod każdym tekstem jest miejsce na wpisanie trzech wniosków i refleksji, które nasuwają się po przeczytaniu wykładni Kościoła. Reprezentant grupy wybiera dowolną kartkę, nad którą pracuje cała grupa, tj. czyta tekst i zapisuje pod nim jeden wniosek. Następnie odnosi kartę z zapisanymi refleksjami i bierze kolejną. Każda grupa trzykrotnie wybiera teksty.

Po zakończonej pracy nauczyciel umieszcza wszystkie kartki na tablicy, czyta zawartość i krótko wyjaśnia poszczególne teksty wraz z wnioskami.

Podsumowanie: samobójstwo i dobrowolne współdziałanie z nim są sprzeczne z prawem moralnym, są złamaniem piątego przykazania „Nie zabijaj” i jako takie są grzechem ciężkim. Samobójstwo sprzeciwia się miłości Boga, miłości samego siebie i bliźniego. Żaden człowiek nie powinien nigdy wątpić w Bożą miłość do niego, tym bardziej w trudnej sytuacji. Każdy człowiek bez względu na historię życia, stan zdrowia, osiągnięcia, okoliczności i przeżycia jest umiłowanym dzieckiem Bożym.

Metoda – pomocna dłoń. Nauczyciel dzieli uczniów na grupy. Następnie zachęca uczniów do zebrania i zapisania pomysłów, jak można pomóc osobie, która boryka się z kryzysem egzystencjalnym. Po wykonaniu ćwiczenia przedstawiciel grupy umieszcza kartkę na tablicy i omawia efekty pracy w grupie.

Podsumowanie: nauczyciel podkreśla, że „dać sobie pomoc” jest przejawem dojrzałości. Wskazuje na wartość wiary w trudnych sytuacjach życiowych i pokazuje ikonę Chrystusa Anastasis (załącznik 2). Chrystus zstępujący do piekieł to Zbawiciel wkraczający do naszych ciemności i bólów.

Zakończenie

Nauczyciel wskazuje na wartość wiary w trudnych sytuacjach życiowych. Każdy kryzys jest wyzwaniem i szansą na rozwój. Sprostanie temu wyzwaniu wymaga podjęcia ważnych decyzji i działań, które wybiegają poza codzienną rutynę i wiążą się z zawierzeniem wiary i pokorną postawą szukania pomocy. Nauczyciel odczytuje fragment Ewangelii według św. Mateusza:

„Przyjdźcie do Mnie wszyscy, którzy utrudzeni i obciążeni jesteście, a Ja was pokrzepię. Weźcie moje jarzmo na siebie i ucicie się ode Mnie, bo jestem cichy i pokorny sercem, a znajdziecie ukojenie dla dusz waszych. Albowiem jarzmo moje jest słodkie, a moje brzemię lekkie” (Mt 11, 28-30).

Notatka

Samobójstwo i dobrowolne współdziałanie z nim są sprzeczne z prawem moralnym i złamaniem piątego przykazania „Nie zabijaj”. Odpowiedzialność ponoszona za czyn samobójczy może być zwiększona z racji zgorzenia lub zmniejszona, gdy samobójstwo jest popełnione z powodu ciężkich zaburzeń psychicznych lub dużego strachu.

Zadanie domowe

Zadanie zlokalizowania ośrodków i punktów pomocy we własnej okolicy i parafii.

Korelacja z edukacją szkolną

- język polski – interpretacja tekstu;
- wychowanie do życia w rodzinie – odkrywanie potrzeb we wspólnocie;
- godzina do dyspozycji wychowawcy – profilaktyka niebezpiecznych zachowań.

Inne możliwości realizacji

Metoda – plakat. Uczniowie zapoznają się z treścią zawartą w podręczniku. Przygotowują w grupach plakat promujący troskę o zdrowie psychiczne młodego człowieka.